

MINISTERUL MEDIULUI,
APELOR ȘI PĂDURILOR

Autorități și Servicii Publice (Servicii de Interes General)

25 de ani de mediu în România

UPDATE-SIEG

Sommaire

Mediul devine o prezență transversală.....	2
Servicii de interes general (SIG) pentru a îndeplini misiunea de serviciu public.....	2
Serviciile de Interes General cu impact semnificativ asupra mediului.....	3
25 de ani : un bilanț cu lumini și umbre. Și multă îngrijorare.	4
Progrese în termeni absoluți: apa – deșeuri – transport – telecomunicații - energie din surse regenerabile	4
Un exemplu de eșec al politicilor publice : încălzirea urbană centralizată	5
Un exemplu de inadecvare (iresponsabilitate) în politicile publice de gestiune a deșeurilor	7
(1) nevoia de a corela aplicarea taxării la groapă cu măsuri drastice de monitorizare și sancționare a celor care nu respectă legislația (depozitări ilegale)	8
(2) nevoia de a introduce politici incitative pentru colectarea separată.	9
Despre amenajarea teritoriului ca « serviciu public » : defrișări și urbanism haotic.....	9
Repere:	10
O realitate inimaginabilă	10
Despre infrastructura de telecomunicații ca infrastructură « publică » și impactul asupra mediului..	11
Rețeaua locală de fibră optică – infrastructură publică ?	12
În loc de concluzii: 25 de ani ? O simplă etapă. Responsabilitatea pentru ceea ce urmează ne aparține tuturor: administrație și societate civilă.....	12
ANEXA 1 - Evoluția unui concept: <i>poluatorul-plătește</i>	14
ANEXA 2 Date statistice referitoare la operatorii cu licențe valide pentru serviciile de utilități publice	15
REPERE BIBLIOGRAFICE	16

Mediul devine o prezență transversală

Dincolo de convulsiile societății românești în reconstrucție, perioada 1990-2015 aduce câteva **mutații în percepția, reglementarea și funcționarea serviciilor publice**.

Printre cele mai importante le găsim pe cele care vizează problemele de mediu. Imboldul principal – resimțit de obicei ca o constrângere și un efort financiar - se datorează opțiunii de integrare europeană: noi reglementări sunt adoptate în perioada de preaderare pentru a pregăti apropierea de standardele Uniunii iar, după adeziune, obligația de transpunere a directivelor - cu toate întârzierile și derapajele - devine un proces de rutină și se accelerează odată cu ritmul amendamentelor și a noilor reglementări europene.

După 25 de ani, o constatare preliminară se impune: dintr-o realitate practic ignorată, **mediul a devenit o prezență transversală** (1) în legislație, (2) în conștiința societății civile și, în mare măsură, (3) în practica serviciilor publice și în preocupările administrației locale. Totuși, bilanțul concret, comparativ – adică raportarea la obiective asumate sau raportarea la practicile și performanțele statelor membre – este, cu puține excepții, nesatisfăcător: se apropie inevitabil momentul în care lipsa de voință politică sau iresponsabilitatea politică vor fi sever sancționate prin corecții financiare.

Progresul conceptual, transpus în legislație, include (1) adoptarea principiilor majore referitoare la etica de responsabilitate față de mediu (prevenția, precauția, corecția, poluatorul plătește), (2) obligația de a identifica și practica « prețuri reale », cele care includ totalitatea costurilor pentru furnizarea de produse sau servicii, inclusiv costurile “externe”, legate poluarea/depoluarea mediului, (3) instrumente economice (redevențe, subvenții, cote, incitații...) și (4) instrumente fiscale (taxe). Tot aici trebuie semnalată încadrarea unor servicii publice majore (apă/canalizare și gestiunea deșeurilor) în categoria sau domeniul « mediului » - această perspectivă a fost impusă mai ales de clasificarea domeniilor cu finanțare europeană.

Servicii de interes general (SIG) pentru a îndeplini misiunea de serviciu public

La 25 de ani la Revoluție, în percepția comună a societății românești – societate civilă ca și administrație – **serviciile publice de bază** (adică cele care țin în relație directă cetățeanul cu administrația și care au impact direct asupra veniturilor gospodăriilor) se identifică preponderent cu **serviciile de utilități**: apa, canalizarea, salubritatea, transportul public, încălzirea în sisteme centralizate. Desigur, după puțină reflecție, dimensiunea publică este recunoscută și serviciilor de sănătate, educație, sociale și altele dar acestea din urmă sunt percepute oarecum ca o obligație firească a autorităților. Dar dacă trebuie să catalogați telecomunicațiile sau electricitatea sau energia în genere? Aproape nimeni nu le-ar recunoaște caracterul « public » sau nu le-ar include în responsabilitatea administrațiilor.

În acest timp, începând cu mai bine de 50 de ani în urmă, în perspectiva și în practica statelor europene s-a impus recunoașterea **conceptului de « misiune publică »** ca *ansamblu de responsabilități asumate de autoritățile publice sub forma unor servicii considerate un « minim de*

bază ». Un minim indispensabil pentru a susține funcționarea socială eficientă și ca urmare un minim care să fie accesibil majorității populației. Toate aceste servicii care presupun un cadru reglementat pentru a-și putea îndeplini misiunea de servicii publice sunt denumite Servicii de Interes General (în prescurtare SIG sau SGI pentru anglofoni).

Extensia SIG – a serviciilor considerate de bază - depinde de contextele naționale dar treptat, pe lângă clasicele utilități (apă, deșeuri, transport urban) sunt recunoscute « noi » servicii învestite cu misiunea de *serviciu public* și servicii asumate ca atare de administrații: telecomunicațiile, poșta, electricitatea, etc.

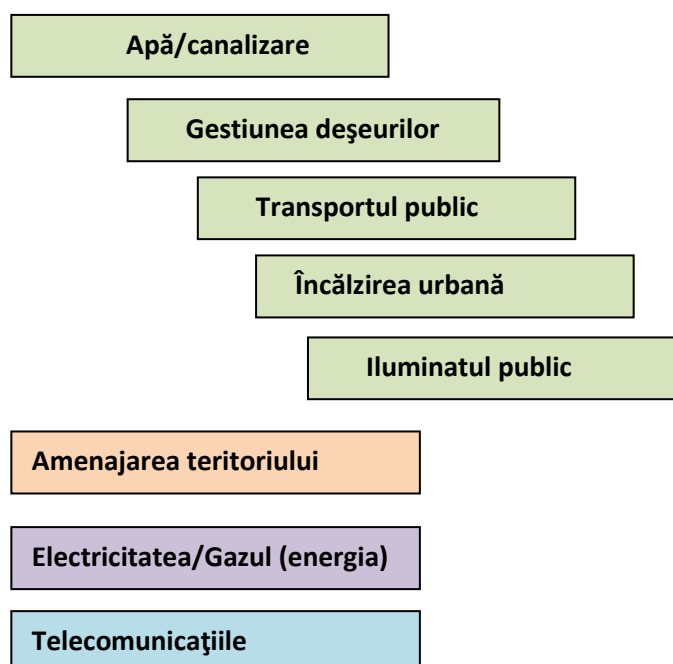
Documentele europene (*Cartea verde referitoare Serviciile de Interes General* - 2003, *Carta albă referitoare Serviciile de Interes General* - 2004, precum și TU și TFUE *Tratatul și Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene* 2007) denumesc serviciile care îndeplinesc misiuni de serviciu public cu termenul exclusiv de **Servicii de Interes General (SIG)**. Dintre acestea, cele care au un client final identificat – numite *de interes economic general* – generează în Europa peste 26% din PIB.

Legiuitorul român însă, după mai bine de 20 de ani de familiarizare cu terminologia europeană și la 8 ani de la adeziunea la Uniune și transpunere de directive, **nu a reușit să înțeleagă și nici să integreze realitatea misiunii publice și realizarea ei prin Servicii de Interes General**. Nu există nici o definiție explicită a acestor servicii și nici a distincției *servicii cu caracter non-economic (SIG)* versus *servicii cu caracter economic general - SIEG*. În consecință, parcurgerea reglementărilor românești aferente « serviciilor publice » adâncește percepția (depășită) că « serviciile publice » se identifică în principal cu serviciile de « utilități » : cf. ***Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006***.

Serviciile de Interes General cu impact semnificativ asupra mediului

O listă nonexhaustivă de SIG (servicii de interes general) cu caracter economic, cele mai multe, dar și cu caracter non-economic în care problematica « mediu » este relevantă ar putea arăta astfel :

Micul detur conceptual și terminologic de mai sus este relevant pentru abordarea celor 25 de ani de mediu în administrația și serviciile publice din România pentru că **problematica de mediu și reușitele sau nereușitele vizează mai mult decât tradiționalele « servicii de utilități publice »**.

Trăsătura comună care le leagă de mediu rezidă în

- (1) **capacitatea lor de a produce poluare** (apă, aer, sol),
- (2) **nevoia de a consuma resurse** limitate și
- (3) participarea la « atractivitatea teritoriului » .

Astfel *politicile publice sectoriale aferente* – în componenta lor de mediu – vizează (1) evitarea, reducerea sau eliminarea poluării, (2) eficientizarea și raționalizarea utilizării resurselor și uneori chiar regenerarea acestora și (3) garantarea unui cadru de viață atractiv la nivelul teritoriului.

O clasare pe sectoare generice a SIG (SIEG) ar acoperi (1) Sănătatea, (2) Educația, (3) Transporturile, (4) Mediul, (5) Apa, (6) Deșeurile, (7) Transporturile, (8) Comunicațiile electronice și poștale, (9) Energia, (10) Locuințele sociale și (11) Ansamblul altor servicii oferite de administrații.¹ Nu putem să nu constatăm că peisajul european al serviciilor care îndeplinesc misiuni publice este mult mai amplu și mai dens decât cel pe care îl percepem în România. Politicile publice sunt obligate să ia în considerare cu egală atenție toate aceste domenii - toate supuse reglementărilor - chiar dacă intervenția directă a administrației este în câteva dintre aceste SIEG mai puțin marcată.

25 de ani : un bilanț cu lumini și umbre. Și multă îngrijorare.

Progrese în termeni absoluți: apa – deșeuri – transport – telecomunicații - energie din surse regenerabile

În termeni absoluți, cu excepția serviciului de amenajare a teritoriului (nivel local / județean/ național) – **progresele ultimilor 25 de ani sunt certe** iar unele dintre ele remarcabile. Această realitate trebuie evidențiată fără rezerve.

În particular, finanțările nerambursabile obținute de la Uniunea Europeană în faza de preaderare și apoi prin programe operaționale regionale sau de dezvoltare rurală au reabilitat și dezvoltat infrastructurile și serviciile de apă/canalizarea și gestiune a deșeurilor și au redus sau eliminat impactul poluant asupra mediului. Trebuie scos în evidență și progresul peste medie din sectorul de telecomunicații și din implementarea unor surse alternative (regenerabile) de energie.

Atenția noastră se îndreaptă însă spre sectoarele care prezintă disfuncții sau rămăneri în urmă datorate slabei capacități manageriale a clasei politice și a administrațiilor locale care nu au știut pune în valoare condițiile favorabile pentru o evoluție mai bună și mai rapidă.

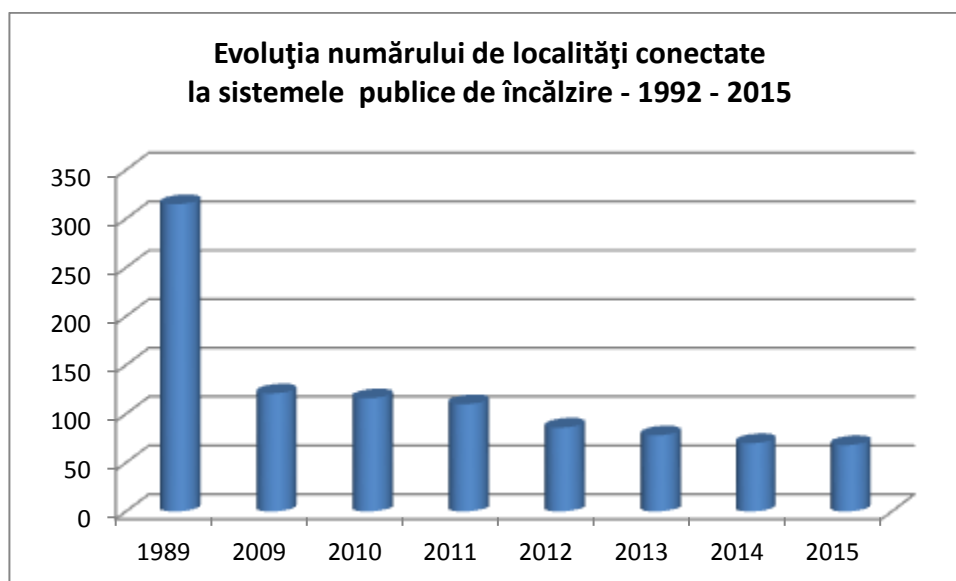
¹ Cf www.ceep.eu

Un exemplu de eșec al politicilor publice : încălzirea urbană centralizată

Din perspectiva protecției mediului și a utilizării raționale a resurselor, **încălzirea în sisteme centralizate este o soluție mai puțin poluantă și mai economică**. Mai economică în condițiile reabilitării rețelelor și instalațiilor de producere a agentului termic și în condițiile în care operatorii pot acoperi costurile reale de producție și distribuție.

Cum încălzirea locuințelor este un serviciu relativ scump la care gospodăriile cu venituri mici nu pot avea acces fără un suport financiar, în întreaga Europă funcționează mecanisme de sprijin (solidaritate socială).

Principiul este aplicat și în România dar metoda de **subvenționare încrucișată** – (1) ajutor pentru persoane sau gospodării cu venituri mici și respectiv (2) subvenție pentru operatorul serviciului la care se adaugă (3) **politicile de reglementare a prețurilor** la combustibili de către ANRE și (4) **politici publice locale neadaptate** au condus la declinul drastic al serviciului: 80% din localitățile care aveau un serviciu de termoficare în 1992 au renunțat la încălzirea în sistem centralizat pe parcursul ultimilor 20 de ani și numărul apartamentelor debranșate depășește 54 % pentru același interval : de la 2,89 milioane în 1992 la 1,31 în 2015. (cf datele furnizate de ANRSC).

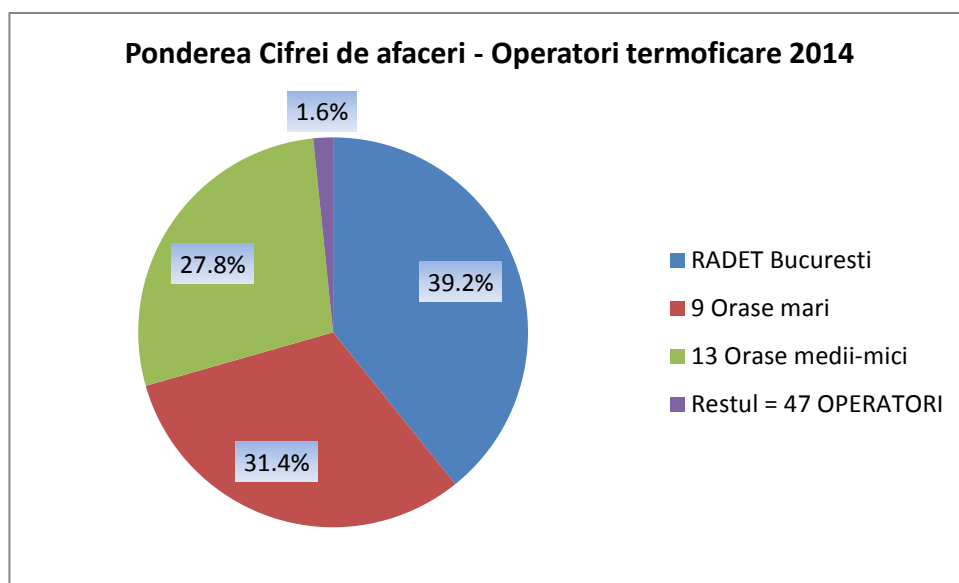
Fenomenul renunțării la sistemul public și trecerii masive la sisteme individuale a fost **amorsat inițial de declinul operatorilor publici** care (1) nu au primit la timp subvențiile de la primării, (2) nu au fost lăsați să ridice prețurile pentru a echilibra costurile reale și implicit (3) nu au putut angaja operațiunile de reabilitare și modernizare necesare.

În toată această perioadă, discursul politic a insistat constant pe afirmarea “rolului strategic” al alimentării cu energie termică a localităților în succesive Programe și Strategii naționale de la începutul anilor 2000, adică din perioada de preaderare (« ... dezvoltarea SACET este o opțiune strategică, dat fiind faptul că înlocuirea lor cu alte sisteme individuale pe gaze naturale conduce la utilizarea nerațională a resurselor energetice primare și necesită investiții în noi infrastructuri de

distribuție a acestora » se spune, de exemplu, în HG nr. 1661/2008 privind aprobarea Programului național pentru creșterea eficienței energetice și utilizarea surselor regenerabile de energie în sectorul public, pentru anii 2009-2010)².

În același timp, la nivel local, acolo unde deciziile operative puteau fi luate – **discursul populist a prevalat și a forțat subfinanțarea operatorilor în numele « protecției populației »**: în medie, planurile anuale de reparații și investiții au fost realizate în proporție de sub 20% în vreme ce datoriile către terți au crescut constant.

O analiză mai atentă a operatorilor care au supraviețuit ne arată că aceștia se află în localități (în principal municipii dezvoltate, municipii « bogate ») în care primăriile au avut suficientă capacitate de subvenționare.

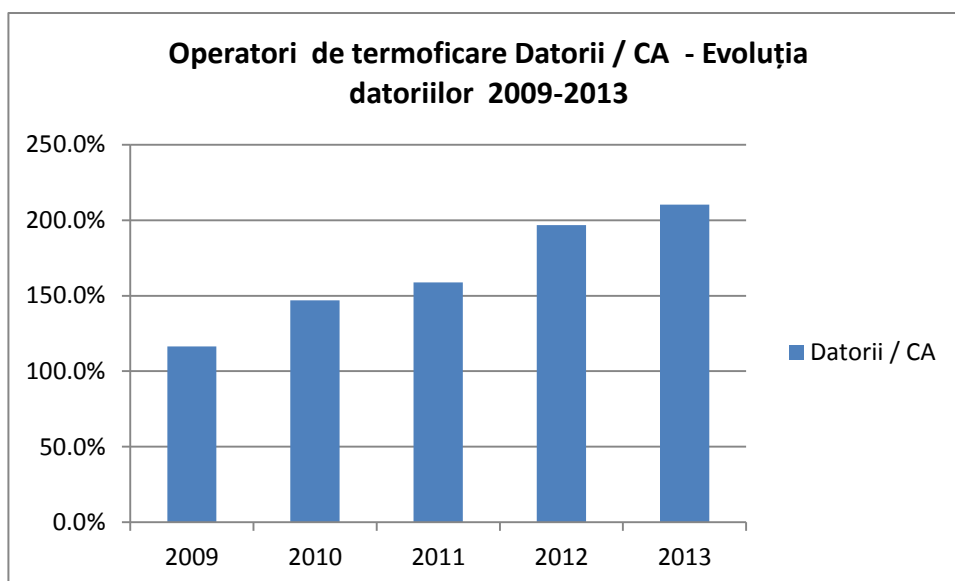

Conform unui studiu elaborat de CEDD în 2015 se observă discrepanțe între prețurile pentru populație și respectiv cifrele de afaceri ale operatorilor activi : de exemplu, RADET București conduce în topul celor mai ieftine servicii de încălzire: deservește 42,5% din totalul apartamentelor racordate dar realizează o cifră de afaceri anuală de doar 39,2% din totalul branșei. Această (contra)performanță a fost posibilă datorită (1) complicității guvernamentale binevoitoare: în afara subvenției locale, capitala a beneficiat de o subvenție substanțială de la bugetul central, adică din taxele și impozitele tuturor contribuabililor din România și (2) datorită creșterii constante a datoriilor față de furnizori terți. A fost posibilă dar ar trebui să nu mai fie. Din păcate, și în 2015-2016, pentru a evita disconfortul electoral, soluția aleasă de Primărie și Guvern nu constituie un pas spre însănătoșirea situației.

Deși situația RADET București este de departe cea mai dezastruoasă, per ansamblu, sănătatea tuturor operatorilor este la fel de preocupantă : **datoriile cresc de la an la an³** în vreme ce creanțele rămân constant peste 50% din CA (iar o parte din creanțe nu va fi recuperată niciodată – deci va reprezenta pierdere), scade numărul de apartamente branșate și CA anuală este plafonată:

² Cf Raportul 2015 al ANRSC

³ Cf Studiul CEDD 2015 pe baza datelor bilanțiere furnizate de Ministerul Finanțelor

Rapoartele anuale ale ANRSC au semnalat mereu problemele cu care se confruntă serviciul, semnale de alarmă au fost trase de experți și structuri ale societății civile (ex rapoartele anuale ale Expert Forum), o bună parte din cifrele relevante sunt disponibile pe site-ul Ministerului de Finanțe: deciziile politice întârzie și situația operatorilor continuă să se degradeze.

Impactul semnificativ asupra mediului (consum de resurse și poluare) fac din serviciul public de termoficare o prioritate decizională în politicile publice atât la nivel central, cât și local. Printre măsurile urgente se impun: (1) recunoașterea costurilor reale angajate de operatori, (2) renunțarea la subvenția operatorilor care este una nediferențiată și (3) ameliorarea/creșterea ajutorului pentru încălzire (solidaritatea socială) inclusiv perfecționarea mecanismelor administrative de identificare a gospodăriilor vulnerabile.

Poate nu în ultimul rând, este necesară o reevaluare a contextului energetic pentru a identifica direcții și obiective strategice de dezvoltare a serviciului public de termoficare.⁴

Un exemplu de inadecvare (iresponsabilitate) în politicile publice de gestiune a deșeurilor

La antipodul bunelor exemple și reușite de reabilitare sau dezvoltarea a infrastructurilor cu vocație regională (județeană) stimulate de finanțările europene (depozite conforme, stații de sortare, stații de transfer etc...) **se află politicile publice**, reglementări naționale și locale, în particular de (1) netaxare a depozitărilor, de (2) neincitare la efortul de colectare selectivă și de reciclare, de (3) nemonitorizare coerentă a fluxurilor de deșeuri și de (4) nesancționare consecventă a infracțiunilor de mediu. Toate au adus România pe ultimul loc în materie de colectare și valorificare a deșeurilor, departe de ținta de 50% asumată pentru anul 2020.

Statisticile europene situează România pe ultimul loc la gestiunea deșeurilor municipale (cantități depozitate la groapa de gunoi și cantități reciclate) – poziție actualizată și reconfirmată de

⁴ În ianuarie 2016 – Strategia Energetică a României nu este încă actualizată

« MEDIUL EUROPEAN - STAREA ȘI PERSPECTIVA 2015 - RAPORT DE SINTEZĂ » publicat de Agenția Europeană de Mediu în anul trecut.

Istoricul încercărilor administrației publice de redresare a acestei situații începe înainte de aderarea la Uniunea Europeană (mai exact din 2004 cu o OUG 196 care preconiza o viitoare taxă pentru descurajarea depozitării deșeurilor la groapa de gunoi) dar tergiversarea aplicării principiului a devenit simptomatică pentru indecizia politică și, în final, lipsa de competență și responsabilitate, ambele mascate de grija populistă de « protecție a populației ». Situația este cu atât mai preocupantă cu cât, în realitate, tocmai efortul treptat de reducere a cantităților depozitate – inclusiv cel suportat de contribuabili – era cel care permitea protecția populației. După ce încă din 2011 au fost fixate obiective și date de implementare a măsurilor (prin Legea 211/2011 privind regimul deșeurilor au fost stabilite obiectivele de colectare și reciclare asumate pentru 2020 conform Directivei 2008/98/CE) datele de aplicare au fost mereu amânate. Cel mai elocvent episod s-a consumat în 2013 când la câteva săptămâni distanță ordonanțe și legi au fixat, refixat și apoi au amânat data de la care taxa trebuia să fie aplicată. Scenariul s-a repetat în 2015. Atitudinea legiuitorului și administrațiilor locale sunt cu atât mai condamnabile cu cât tendințele și obiectivele de reciclare erau cunoscute cu mulți ani înainte de aderare iar majoritatea statelor europene începuseră să introducă taxe de depozitare încă din anii 1990. **Taxele fixate de statele europene au avut progresii anuale** și au atins valori de peste 100 € dar, în același timp au condus la scăderea drastică a cantităților depozitate (creșterea cantităților colectate selectiv și reciclate) și **ca urmare bugetul contribuabililor nu a fost semnificativ afectat**.

Iminența sancțiunilor pentru neatingerea obiectivelor a condus la reconsiderarea datei de aplicare a taxei în România de la 1 ianuarie 2017 la 1 ianuarie 2016. Dar, în locul unei taxe progresive care avea drept urmare și scăderea cantităților depozitate și deci taxate, taxa va face o intrare abruptă cu 80 Lei/tona – adică cu peste 100% față de taxarea medie actuală de cca. 15€ - și va crește rapid în lunile următoare. Difil, dar preferabil exploziei pe care ar fi adus-o aplicarea sancțiunilor după 2020.

Referitor la situația actuală ne vom rezuma la abordarea a 2 subiecte :

(1) nevoia de a corela aplicarea taxării la groapă cu măsuri drastice de monitorizare și sancționare a celor care nu respectă legislația (depozități ilegale)

Introducerea taxei de depozitare are un efect imediat asupra operatorilor care urmează procesul legal de colectare – transport – depozitare în unitățile conforme. La o producție medie estimată de 1 kg/zi per locuitor respectiv de 3kg/zi gospodărie, creșterea costurilor va fi de cca. 7-9 lei/lună/gospodărie în primul an, 10-13 lei în următorul. O creștere aparent mare (pentru unii abonați de peste 40% din factura actuală) dar pe fond **o creștere rezonabilă și suportabilă**. Chiar și o taxă care ajunge la 50 € (225 lei) tona nu aduce creșteri dramatice ale facturii (20 lei/lună per gospodărie). În realitate – **creșterile tarifului unitar la tonă nu se repercutează integral în facturi întrucât cantitățile depozitate scad invers proporțional cu creșterea tarifului**.

Disfuncțiile importante pot apărea doar atunci când un operator care procedează legal este concurat de filiere de colectare/depozitare/raportare ilegale (gropi neconforme, raportări inadecvate). Din această rațiune, aplicarea taxei trebuie acompaniată de o întărire a regimului

contravențional, a monitorizării operatorilor și intensificării controalelor locale (Primărie, Poliție) și respectiv ale Gărzii de Mediu.

(2) nevoia de a introduce politici incitative pentru colectarea separată.

Cea mai eficientă metodă – în afara taxării la groapă – este aceea a politicilor care incită la colectarea separată (4+1 fracții conform Legii 2011/2011). Incitarea cea mai importantă este făcută de aplicarea tarifelor diferențiate pentru cantitățile colectate selectiv (prețuri substanțial mai mici) și cantitățile colectate neselectiv (prețuri considerabil mai mari).

Această politică cere, în paralel, dezvoltarea instalațiilor și punctelor de colectare pe fracții separate (metal, sticlă, plastic, hârtie, organic) și campanii active de comunicare și sensibilizare.

Nu în ultimul rând, cooperarea administrațiilor locale cu principalii actori privați – în principal structurile de transfer de responsabilitate – aduc un sprijin consistent efortului de ameliorare a serviciilor și atingere a obiectivelor de protecție a mediului.

Despre amenajarea teritoriului ca « serviciu public » : defrișări și urbanism haotic

Statele europene avansate au inclus **amenajarea teritoriului** (*territory planning, aménagement du territoire, der Raumplanung*) în accepția curentă a SIG, a serviciului public care, pe fond, se aseamănă cu serviciile care utilizează o infrastructură publică (rețele de apă, canalizare, transport...). În ansamblul lui, teritoriul este considerat o „infrastructură” complexă, unică, limitată, determinantă. Din 23 de atribuții ale administrației publice locale (cf L 215/2001 Art. 36 (6) g)) aproape jumătate sunt direct sau indirect implicate în problematica de mediu, de la atribuția generică „protecția și refacerea mediului” la impactul direct al celor 7 utilități (apă, canalizare, salubritate, transport, etc.) ori la dezvoltarea urbană și sănătate.

Expresia cea mai puternică a acestei percepții se concretizează în crearea unui cadru legal de funcționare a unor „operatori de servicii de amenajare a teritoriului” – constituiți ca **societăți specializate și dedicate** realizării unor proiecte ample și coerente de amenajare a teritoriului. Un exemplu ar fi reconversia/regenerarea urbană a unor cartiere sau zone. Un asemenea model, aplicat la București, ar fi putut fi crearea unei societăți (publice) dedicată reabilitării „centrului vechi”, centru care altfel, după 25 de ani, este departe de fi ceea ce ar trebui sau ar fi putut să fie.

Amenajarea teritoriului percepută ca serviciu public coerent (mai mult decât suma fragmentelor de infrastructuri edilitare și urbanism) presupune viziune, expertiză, voință politică, politici publice, afectare și atragere de resurse pentru a da valoare teritoriului – cadru de viață și rezervă de resurse și, nu în ultimul rând, pentru a prezerva teritoriul ca parte a mediului.

Importanța strategică pe care o reprezintă teritoriul – și deci necesitatea de a dezvolta o expertiză, un serviciu public și politici publice dedicate – poate fi înțeleasă și prin prisma

fenomenelor de **concurență acerbă între teritorii** la nivel local, regional, statal. **Atractivitatea teritoriului** este cea care motivează și explică dinamica demografice (aglomerări, depopulări, migrații, emigrări, specializări ocupaționale, atracția sau descurajarea actorilor economici).

Din perspectiva serviciului public de amenajare a teritoriului, cu excepția realizărilor sectoriale punctuale pentru infrastructurile de apă, canal, deșeuri și parțial transporturi, cei 25 de ani de după 1990 reprezintă o perioadă în care inteligența managerială și responsabilitatea administrației publice au fost mai degrabă absente. Făcând abstracție de impasul actualizării planurilor generale de urbanism sau de eșecul generalizării și finalizării evidențelor cadastrale sau de absența unor proiecte coerente de amenajare a teritoriului la nivel local sau intercomunal – trebuie semnalate cel puțin două fenomene cu consecințe deosebit de severe: defrișările masive (absența voinței politice de a proteja o resursă fundamentală) și dezvoltările urbanistice haotice (incapacitatea decidenților politici de a rezista presiunilor actorilor imobiliari).

În ambele domenii, exemplele nedorite sunt de notorietate publică iar cifrele revoltătoare din rapoartele oficiale⁵ – chiar dacă sunt sub realități – dau fiori și condamnă indecizia și iresponsabilitatea decidenților politici.

Este util să dăm **o imagine palpabilă** acestui dezastru început în 1990 și aflat în plină desfășurare și la data de azi cu exemplul patrimoniului silvic:

Repere⁶:

Un hectar de pădure tăiată este echivalat la 217 m³.

Conform evaluării RAP-Romsilva sunt **tăiate ilegal** în medie 41 hectare pădure pe zi, iar conform Greenpeace-România 72 hectare pe zi ceea ce înseamnă între 14965 și 26280 hectare pe an sau între 150 și 263 km² pe an și respectiv între 3741 și 6570 km² din 1990 până în 2015. Raportat la total tăieri estimate la peste 10500 km², tăierile ilegale au o pondere între 36% și 63%.

Chiar dacă luăm în considerare o valoare medie între evaluările Romsilva și Greenpeace, ajungem la **o suprafață defrișată ilegal de peste 5155 km² anual** adică 2,2% din suprafața României și un volum de peste 4,5 milioane m³ pe an. (Pentru informații detaliate și mai fiabile în acest sector vor trebui urmărite în viitor observațiile **Inventarului Forestier Național**⁷).

Dar aceste cifre sunt atât de mari încât nu le putem percepe. Să încercăm altfel:

O realitate inimaginabilă

Anual se defrișează ilegal o suprafață aproape cât aceea a Bucureștiului (228 km²) sau cât a 2 orașe Timișoara (130 km² x2).

Dar nu percepem bine nici cât de mare este Bucureștiul deci ne vom raporta la Arena Națională a cărei teren verde are 105x68m adică **7140 m²**.

⁵ Sinteza Raportului de audit privind "Situția patrimonială a fondului forestier din România, în perioada 1990-2012"- CF paginile 99-102. De asemenea, cf <http://www.nostrasilva.ro/> cu Inventarul Forestier Național și <http://roifn.ro/>

⁶ idem.

⁷ Idem.

Într-o singură zi, sunt tăiate ilegal cca 8 terenuri de fotbal (date medii subevaluate).

Într-o singură zi – dacă padurea tăiată ilegal se transformă în metri cubi – terenul de fotbal este acoperit de o masă lemnoasă compactă de 1,72 m înălțime.

În 10 zile – blocul compact de lemn care acoperă terenul de fotbal depășește înălțimea tribunelor și la 31 decembrie ajunge la o înălțime de 627 m adică de 2 ori mai înalt decât La Tour Eiffel.

Este halucinant dar greu de imaginat și așa.

Așa că vom spune mai simplu că **volumul de masă lemnoasă tăiată ilegal în fiecare an se apropie de volumul vizibil al Casei Parlamentului (240x270x86).**

Trebuie puse una lângă alta 25 de Case a Parlamentului și avem bilanțul volumelor tăiate ilegal în ultimii 25 de ani. Greu de crezut ?

Un bilanț de mediu care acuză clasa politică dar nu exonerează integral nici societatea civilă. Cu siguranță este momentul în care TREBUIE FĂCUT CEVA.

Despre infrastructura de telecomunicații ca infrastructură « publică » și impactul asupra mediului

Menționarea infrastructurilor și serviciilor de « comunicații electronice » în contextul retrospecției celor 25 de ani de mediu în România prezintă 3 (trei) nivele de interes:

1. Aduce în lumină un « serviciu public », sau un « serviciu universal » sau un **SIEG** pe care nici administrațiile locale și nici majoritatea utilizatorilor nu-l percep ca atare. **ANCOM** - *Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații* - trebuie să-și găsească o vizibilitate mai largă – alături de mai cunoscutele ANRSC și ANRE (*Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice* și respectiv *Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei*). Situația **ilustrează paleta mult mai largă a serviciilor cu misiune publică** (SIG) decât identificarea simplificatoare și limitativă a serviciilor publice la clasicele servicii de utilități publice.

2. **Serviciul universal** este definit oficial în Art. 4 (1) 43 din Ordonanța de urgență nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice - OUG care transpune reglementările europene, în particular Directivele 19-20-21 și 22 ale CE din 2002 referitoare la rețele și serviciile de comunicații electronice (inclusiv dreptul de accesare a serviciilor la un preț abordabil, reglementări aferente, caracterul de serviciu universal etc.). Definiția este similară celei pentru SIG (SIEG) și pune în lumină caracterul extins, accesibilitatea, nevoia de reglementare (caracterul de misiune publică).

3. **Impactul pozitiv considerabil pe care aceste servicii îl au pentru prezervarea calității mediului și resurselor:** este vorba în particular de capacitatea lor de a reduce deplasările, de a asigura o mobilitate fără deplasare a persoanelor și serviciilor. (muncă la domiciliu, curierat, plăți și obligații administrative, servicii de asistență medicală, formare, informare etc.).

Rețeaua locală de fibră optică – infrastructură publică ?

O mențiune care poate inspira unele administrații locale: există deja multe municipalități europene care au asimilat rețeaua de telecomunicații (fibră optică) ca rețea publică cu statut similar rețelelor de apă/canal. În această perspectivă, rețeaua a fost dezvoltată de către primărie pe ansamblul teritoriului administrativ (misiunea de serviciu public) și este patrimoniu public în proprietatea primăriei care îl pune la dispoziția diverșilor operatori privați ori publici de servicii electronice (contracte de închiriere).

Dezvoltarea rapidă a serviciilor electronice, inclusiv a serviciilor legate de marile baze de date publice (educație, sănătate, administrație), dă **o dimensiune strategică rețelelor de telecomunicații** și justifică abordarea lor ca patrimoniu public. (La această dată, în România, efortul investițional pentru infrastructurile de telecomunicații aparține în particular sectorului privat - fără ca rețelele să-și piardă vocația de infrastructuri pentru comunicații publice).

În loc de concluzii: 25 de ani? O simplă etapă. Responsabilitatea pentru ceea ce urmează ne aparține tuturor: administrație și societate civilă

Pentru a scăpa de tentația unor judecăți cu conotație morală s-ar putea spune că administrația publică este tot mai mult o activitate managerială și că înrolarea politică ar trebui să fie în primul rând o opțiune pentru discernământ și responsabilitate. Miza este una globală în care un teritoriu și o colectivitate se salvează și se dezvoltă împreună sau se sting împreună. **În materie de administrație și servicii cu vocație publică, incompetența managerială, miopia politică și chiar și corupția se traduc, simplu și dureros, în costuri și resurse irosite** într-o vreme în care fără competențe și eficiență solidaritatea socială și teritorială nu mai sunt posibile. Etica responsabilității, competenței și solidarității este tot mai puțin o opțiune și tot mai mult o condiție a supraviețuirii.

Marile orientări strategice în sectorul serviciilor și mediului sunt formulate la nivelul Uniunii Europene. **Administrația din România are dificultăți recurente să asimileze și să îndeplinească obiectivele asumate și are dificultăți și mai mari să imagineze obiective și strategii proprii** care să pună în valoare potențialul teritorial specific.

Administrațiile locale au primit prerogative și responsabilități extinse pentru a oferi tuturor cetățenilor « servicii esențiale », de calitate și accesibile, dar acest standard înalt, modelul european, este un deziderat care depășește capacitatea și resursele actuale ale administrațiilor locale din România. Progresul constant către orizontul unor servicii mai bune cere – pe lângă dezvoltarea economică - o participare mai activă a societății civile organizate și o metamorfoză a clasei politice rămasă parcă în urma conștiinței civice a simplilor cetățeni⁸.

Ilie BRIE

(UPDATE-SIEG ianuarie 2016)

Partener Cedd :

⁸ Un studiu pentru sectoarele de apă /canal /gestiunea deșeurilor efectuat de CEDD în 2013 pe un eșantion de populație din București a pus în evidență disponibilitatea acestora de a plăti mai mult pentru servicii extinse și de calitate sporită în vreme ce autoritățile publice considerau că ameliorarea serviciilor și creșterea prețurilor nu pot fi realizate datorită riscului de a depăși (presupusa) limita de suportabilitate. Un studiu similar a fost realizat în mai multe state ale Uniunii cu aceleași concluzii: populația are disponibilitate pentru un efort financiar suplimentar dacă el asigură un nivel superior al serviciilor.

ANEXA 1 - Evoluția unui concept: *poluatorul plătește*

Este interesant parcursul conceptului « poluatorul plătește », un parcurs centenar care, în statele în care a fost aplicat cu consecvență în politicile publice și apoi implementat cu rigoare a dat rezultate spectaculoase (reducerea sau absența deșeurilor eliminate prin depozitare, regenerarea cursurilor de apă etc).

La acest capitol, politicile publice la nivel central și local din România dau un nedorit exemplu de indecizie și de iresponsabilitate (în speță întârzierea sau nerespectarea reglementărilor, absența monitorizărilor și sancțiunilor și a măsurilor incitative).

1920 - Principiul este formulat inițial în anii 1920 de Artur Cecil Pigou care pune în evidență «externalitățile negative » ale actorilor economici (și implicit costuri generate de impactul asupra mediului).

1972 - OCDE (Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică) – Adoptă principiul « poluatorul plătește »

1986-1987 – AUE (Actul Unic European) – semnat de 12 state, modifică Tratatul de la Roma care instituia Comunitatea Economică Europeană (CEE) – și fondează în Titlul XIX politica de mediu a Uniunii. Aici sunt înscrise principiile de precauție, de acțiune preventivă, de corecție (reparare a prejudiciului) și principiul poluatorul-plătește.

2000 – Carta albă – a răspunderii (responsabilității) față de mediu

2004 – Directiva 2004/35 – referitoare la răspunderea de mediu

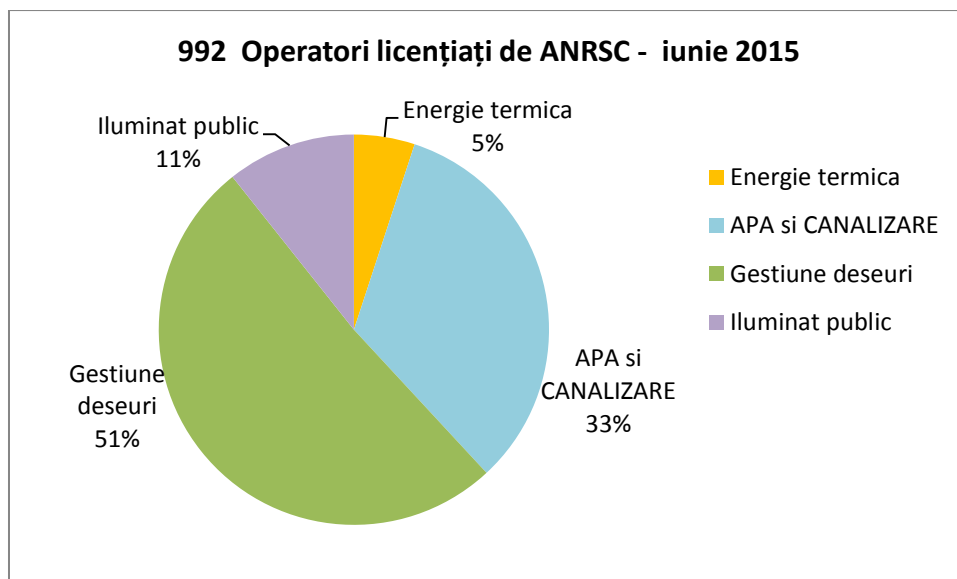
2007 – TFUE – (Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene – Tratatul de la Lisabona) În TITLUL XX - MEDIUL – Articolul 191 (2) Politica Uniunii în domeniul mediului «... se bazează pe principiile precauției și acțiunii preventive, pe principiul remedierii, cu prioritate la sursă, a daunelor provocate mediului și pe principiul „poluatorul plătește” »

România

2007 - Ordonanța de urgență nr. 68/2007 privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea prejudiciului asupra mediului. În vigoare de la 29.06.2007 (Forma consolidată include modificările aduse prin următoarele acte: [O.U.G. nr. 15/2009](#) ; [O.U.G. nr. 64/2011](#) ; [L nr. 187/2012](#) ; [L nr. 249/2013](#)). « Art. 1. Prezenta ordonanță de urgență stabilește cadrul de reglementare al răspunderii de mediu, bazată pe principiul "poluatorul plătește", în scopul prevenirii și reparării prejudiciului asupra mediului ». [OP] Se observă că legiuitorul român a omis principiile prevenției și remedierii transformându-le în « scopuri ». A omis de asemenea ideea remedierii « cu prioritate la sursă ».

Legea nr. 19/2008 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 68/2007 privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea prejudiciului asupra mediului (în vigoare de la 08.03.2008. **Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 170 din 05.03.2008)**

ANEXA 2 Date statistice referitoare la operatorii cu licențe valide pentru serviciile de utilități publice

Operatori licentiați - ANRSC - iunie 2015

Energie termica	50	5%
APA si CANALIZARE	328	33%
Gestiune deseuri	508	51%
Iluminat public	106	11%

Notă:

O parte din operatorii cu licență (iunie 2015) nu figurează în lista ANRSC a furnizorilor pentru populație.

O parte din operatorii care furnizează servicii pentru populație – nu figurează pe lista operatorilor cu licență (iunie 2015 ANRSC)

cf ANRSC - Iunie 2015		Energie termica	APA si CANALIZARE	Gestiune deseuri	Iluminat public	Total licente
1	NORD-EST	12	13	67	26	118
2	SUD-EST	11	104	87	12	214
3	SUD	6	57	63	9	135
4	SUD-VEST	3	45	48	6	102

5	VEST	5	30	66	12	113
6	NORD-VEST	5	26	75	16	122
7	CENTRU	7	37	53	16	113
8	BUCURESTI	1	16	49	9	75
		50	328	508	106	992

REPERE BIBLIOGRAFICE

http://ec.europa.eu/environment/legal/liability/pdf/el_full_fr.pdf COM(2000) 66 final du 9 février 2000 (Carta albă referitoare la responsabilitatea față de mediu FR)

TUE și TFUE (Tratatul Consolidat) - http://europa.eu/pol/pdf/consolidated-treaties_ro.pdf

https://fr.wikipedia.org/wiki/Principe_pollueur-payeur (Referitor la evoluția conceptului « poluatorul-plătește »)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/?uri=CELEX:52003DC0270> Livre vert sur les services d'intérêt général /* COM/2003/0270 final */ (Carta verde referitoare la serviciile de interes general)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=URISERV:l23013b> (Carta albă privind serviciile de interes general - COM(2004) 374 final)

<http://rtsa.ro/rtsa/index.php/rtsa/article/viewFile/258/253> (CONCEPȚIA EUROPEANĂ PRIVIND SERVICIUL DE INTERES ECONOMIC GENERAL Marius PROFIROIU)

http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/consultation/terco/paper_terco_ro.pdf (Carta verde a coeziunii sociale - Bruxelles, 6.10.2008 COM(2008) 616 final)

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panorama/pdf/mag28/mag28_ro.pdf (Despre Carta verde a coeziunii sociale)

<http://www.curteadeconturi.ro/Publicatii/economie7.pdf> (Sinteza Raportului de audit privind "Situația patrimonială a fondului forestier din România, în perioada 1990-2012") CF paginile 99-100.

Directiva 2002/22/CE privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile de comunicații electronice

http://www.ancom.org.ro/uploads/links_files/1_Regulamentul%20BEREC_ro.pdf și http://www.ancom.org.ro/uploads/links_files/1_Better%20Regulation_ro.pdf (Regulament și Directiva 2009/140/CE referitoare la... un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice)

Ordonanța de urgență nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice (<http://lege5.ro/App/Document/gi4dkmbwgm/ordonanta-de-urgenta-nr-111-2011-privind-comunicatiile-electronice>)

<http://www.ancom.org.ro/> (Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații)

<http://www.anrsc.ro/documents/cabinet/Analiza%20serviciului%20de%20alimentare%20cu%20et.p> df (Raportul ANRSC – 2014 – Situația sistemelor centralizate de încălzire)

<file:///C:/Users/Ilie/Downloads/SOER-Synthesis2015-RO.pdf> pentru Raportul « Mediul European - Starea și perspectiva 2015»

<http://roifn.ro/> Inventarul Forestier Național

www.sieg-dd.ro Site promovat de CEDD.